

60 godina
Dvorane kulturnog centra Beograda

Bolje je u bioskopu!

Da li ste ikad čuli izreku „Dajte mi tri srpska prijatelja i popeću se na bio koju planinu?“ Verovatno ne, jer sam je upravo izmislio dok sedim ovde i razmišljam o prošlosti i mojoj dubokoj povezanosti sa današnjom Srbijom – zemljom koja je nekad pripadala Jugoslaviji, državi koja više ne postoji i koja je, veoma slično mom detinjstvu, sada samo davno sećanje. Poput šapata u snu. Toliko je prijatelja i dragih ljudi dolazilo i odlazilo, ostavljajući za sobom neizbrisive tragove koji su oblikovali ono što sam danas i što stremim da postanem u budućnosti. Mene su ova iskustva povela putem na kome sam postao pripovedač i filmski autor.

Bila je 2016. godina i ja sam se posle 26 godina ponovo našao u Beogradu, gradu koji mi je zauvek ostao u srcu. Dobio sam poziv da prisustvujem otvaranju Nedelje finskog filma u Dvorani Kulturnog centra Beograda, gde je trebalo da se prikaže moj film *Pixadores*. Stajao sam na bini pred prepunom dvoranom i razgovarao sa uvažanim filmskim autorom, Stefanom Arsenijevićem. Te noći se uspostavila posebna veza između mene i publike, što mi se nikad ranije nije dogodilo. Razgovor nas je odveo do osamdesetih i ranih devedesetih godina prošlog veka, do uspomena koje su nas spajale. I tako sam iznenada, na toj bini, počeo da se prisećam stvari koje sam davno bio zaboravio.

Podelio sam sa publikom to da sam kao dete živeo sa porodicom u Beogradu, u izbegličkom kampu poznatom pod imenom *Hotel 1000 ruža*. Bio je to period kada sam bio dečak, išao u školu i tečno govorio srpski. U kampu sam ne samo naučio različite jezike, nego i upoznao različite kulture. Bilo je to utočište za ljude iz čitavog sveta, kojima su bili zajednički snovi o boljem sutra i, iznad svega, neutoljiva žeđ za slobodom. Bilo kako bilo, kada govorimo o Jugoslaviji osamdesetih, moramo da pomenemo i veliku jugoslovensku zvezdu, Lepu Brenu. Dok je svet imao Madonu, Jugoslaviju je začarala Lepa Brena. Zbog nje je moje mlado srce jače lupalo, a Brena nam je otkrila i jedan svet pun mogućnosti koje nikad nisam mogao ni da zamislim. Sećam se tog žara.

Sećam se kada su prvi put došli Cigani, sa živom muzikom i dresiranom pijanom mečkom koja se propinjala na zadnje noge i igrala za prisutnu publiku. Fudbalske utakmice između Cigana, lokalaca i izbeglica često su delovale kao da su važnije od života. Do dana današnjeg nikada nisam iskusio ništa slično. Sećam se tog ushićenja.

U to vreme, život je bio jednostavan za jednog dečaka. Bio sam blaženo nesvestan oluje koja se spremala i koja je, ubrzo nakon toga, zapretila da će sve da razori. Za mene ništa nije bilo važnije nego moji drugovi, fudbal i filmovi. Najvažnija odluka koju sam morao da donesem bila je za koji ću klub navijati, Crvenu zvezdu ili Partizan. Brus Li ili Džeki Čen. Maradona ili legendarni Piksi (Dragan Stojković). Za moje drugove, Piksi je bio neosporni heroj. Obožavali su ga. Svaki put kada čujem za to ime, vrati me u 30. jun 1990, kada je Jugoslavija igrala protiv Argentine na Svetskom prvenstvu. Toga dana Jugoslavija možda jeste izgubila, ali je odigrala jednu od najboljih utakmica u istoriji fudbala. Moje najveće blago bila je samolepljiva sličica s Piksijevim likom. Ta sličica se danas nalazi u vremenskoj kapsuli, koja sa još nekim uspomenama, zakopana negde u Hotelu 1000 ruža. Moji drugovi i ja, zakopali smo naše blago pre nego što smo napustili Jugoslaviju.

Kada smo te večeri sišli sa bine, Stefan Arsenijević i ja smo se napili, pa smo se puni avanturističkog duha, uputili da pronađemo *Hotel 1000 ruža* i otkopamo zakopanu vremensku kapsulu. Vreme ipak nije bilo na našoj strani. Poslednjeg dana, konačno smo pronašli hotel. Bilo je to iskustvo puno emocija. Šta smo otkrili, a šta je ostalo skriveno, jeste priča za neku drugu priliku. Od tada sam u Beograd dolazio više puta, i iz nekog neobjašnjivog razloga, nešto me uvek vuče u *Hotel 1000 ruža*. Na kraju krajeva, vreme ume da nas pretvori u legende, u priče. I tu je za mene mesto filma. On treba da obezbedi da se naša prošlost, snovi i fantazije ne izgube u senkama.

Zauvek ću biti zahvalan za priliku koju mi je pružila Dvorana Kulturnog centra Beograda. Bez njih, nikada ne bih doživeo ovo duboko iskustvo ponovnog otkrivanja sebe, očuvanja prošlosti i snova okom filmske kamere.

Hvala vam na prilici da podelim sa drugima ovo putovanje.

Amir Arsames Eskandari
filmski reditelj i glumac